

INFORMATOR

DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ W POWIECIE WROCŁAWSKIM

WROCŁAW 2019

Wydawca: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu
ul. Kościuszki 131, 50-440 Wrocław
tel. (71) 72 21 860, fax (71) 72 21 869
e-mail: pcpr@pcpr.wroclaw.pl
www.pcpr.wroclaw.pl

Nakład: 2000 egzemplarzy

ISBN: 978-83-938281-6-6

Wrocław, kwiecień 2019 r.

Opracowanie merytoryczne w ramach projektu socjalnego pt. „Wsparcie informacyjne w zakresie praw i uprawnień osób z niepełnosprawnościami w powiecie wrocławskim – wydanie informatora” realizowanego przez starszego pracownika socjalnego – **Martę Ścisłowską**.

Publikacja dystrybuowana bezpłatnie

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

Publikacja wydana ze środków
Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Spis treści

1. Wstęp	5
2. Prawa osób z niepełnosprawnością	6
3. Zadania powiatu	7
a. Dofinansowania ze środków PFRON dla osób fizycznych	9
▪ turnusy rehabilitacyjne	9
▪ sprzęt rehabilitacyjny	10
▪ przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	11
▪ likwidacja barier architektonicznych	12
▪ likwidacja barier technicznych	13
▪ likwidacja barier w komunikowaniu się	13
▪ usługi tłumacza języka migowego i tłumacza – przewodnika	14
▪ dofinansowanie oprocentowania kredytu bankowego	14
▪ środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo podjęcie działalności w formie spółdzielni socjalnej	15
b. Pilotażowy program „Aktywny samorząd”	16
4. Wsparcie instytucjonalne	22
a. Warsztat Terapii Zajęciowej w Małkowicach	22
b. Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Kątach Wrocławskich	23
c. Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Małkowicach	24
d. Powiatowy Klub Seniora w Kątach Wrocławskich	25
5. Pomoc społeczna – świadczenia pieniężne – zadania gminy	27
a. zasiłek pielęgnacyjny	27
b. świadczenie pielęgnacyjne	27
c. specjalny zasiłek opiekuńczy	29
6. Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem”	33

7. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnością na terenie powiatu wrocławskiego	37
8. System orzekania o niepełnosprawności w Polsce	38
a. orzeczenia równoważne	39
9. Ulgi i uprawnienia	41
a. Legitymacja osoby niepełnosprawnej	41
b. Karta parkingowa	43
c. Inne uprawnienia	48
▪ komunikacja i podróż	48
▪ poczta	52
▪ telekomunikacja	53
▪ radio i telewizja	55
▪ podatki	55
▪ wybory	56
▪ ulgowe bilety do muzeów	61
▪ ulga w opłacie paszportowej	61

1 Wstęp

Niniejszy informator został wydany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu w ramach projektu socjalnego pt. „Wsparcie informacyjne w zakresie praw i uprawnień osób z niepełnosprawnościami w powiecie wrocławskim – wydanie informatora” realizowanego przez starszego pracownika socjalnego – Martę Ścisłowską.

Informator przeznaczony jest dla osób z niepełnosprawnością zamieszkałych na terenie powiatu wrocławskiego, a także dla ich rodzin i bliskich. Odbiorcy znajdą w nim informacje na temat praw przysługujących osobom z niepełnosprawnością, możliwości uzyskania wsparcia w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu i gminnych ośrodkach pomocy społecznej na terenie powiatu oraz wsparcia instytucjonalnego. Ponadto na przykładzie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Wrocławiu został w nim opisany system orzekania o niepełnosprawności w Polsce. Osoby z niepełnosprawnością znajdą tu również informacje na temat przysługujących im w życiu codziennym ulg i uprawnień.

2 Prawa osób z niepełnosprawnością

Dnia 6 września 2012 r. Polska ratyfikowała **Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych** przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w 2006 r. Konwencja to pierwszy międzynarodowy akt prawny, który w kompleksowy sposób mówi o kwestiach niepełnosprawności. Jej celem jest popieranie, ochrona i zapewnienie pełnego i równego korzystania z praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby z niepełnosprawnością oraz popieranie poszanowania ich przyrodzonej godności.

Prawa osób z niepełnosprawnością zagwarantowane są w **Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej** z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.), która w art. 32 ust. 2 stanowi, że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Ponadto w art. 68 ust. 3 Konstytucja nakłada na władze publiczne obowiązek zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej osobom z niepełnosprawnością, a w art. 69 zapewnia im pomoc władzy publicznej w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej.

Innym dokumentem stanowiącym o prawach osób z niepełnosprawnością w Polsce jest uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. **Karta Praw Osób Niepełnosprawnych** (M.P. Nr 50, poz. 475). Gwarantuje ona osobom z niepełnosprawnością prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia, a także zakazuje ich dyskryminacji. Karta zawiera również katalog 10 praw wskazujących na różne, istotne dziedziny życia.

Szczegółowe zasady pomocy dla osób z niepełnosprawnością reguluje **ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych** (Dz. U. z 2018 r., poz. 511 z późn. zm.). Stanowi ona, iż rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie z niepełnosprawnością uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia przy pomocy poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy (art. 8). Rehabilitację społeczną ustawa definiuje natomiast jako umożliwianie osobom z niepełnosprawnością uczestnictwa w życiu społecznym m.in. poprzez wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej, likwidację barier oraz kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami z niepełnosprawnością.

3 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu

ul. Kościuszki 131,
50-440 Wrocław
tel. (71) 72 21 860,
fax (71) 72 21 869
e-mail: pcpr@pcpr.wroclaw.pl
www.pcpr.wroclaw.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu realizuje zadania powiatu wynikające z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 511) w zakresie pomocy społecznej, polityki prorodzinnej i wspierania osób z niepełnosprawnością. Działaniami na rzecz osób z niepełnosprawnością zajmuje się w Centrum Dział Wsparcia Osób Niepełnosprawnych i Seniorów – Zespół ds. Osób Niepełnosprawnych, który realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 511 z późn. zm.).

Centrum obsługuje mieszkańców powiatu wrocławskiego, tj. mieszkańców 9 gmin: Czernica, Długołęka, Jordanów Śląski, Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Mietków, Sobótka, Siechnice, Żórawina.

Osoby z niepełnosprawnością, posiadające aktualne orzeczenie o stopniu niepełności, zamieszkujące powiat wrocławski mogą ubiegać się o dofinansowanie do:

- uczestnictwa osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się,
- usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika,
- podjęcia działalności gospodarczej, rolniczej albo podjęcia działalności w formie spółdzielni socjalnej,
- oprocentowania kredytu bankowego.

Druki wniosków dostępne są na stronie internetowej www.pcpr.wroclaw.pl w zakładce „Materiały do pobrania” oraz w siedzibie Centrum.

DZIAŁ WSPARCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I SENIORÓW

Zespół ds. osób niepełnosprawnych:

Marta Ścisłowska – Starszy pracownik socjalny – tel. (71) 72 22 060

- pilotażowy program „Aktywny samorząd”

Agata Gwara – Starszy inspektor – tel. (71) 72 21 777

- turnusy rehabilitacyjne
- sprzęt rehabilitacyjny
- przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze
- usługi tłumacza języka migowego i tłumacza – przewodnika
- organizacja sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Małkowicach
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Małkowicach

Katarzyna Koczta – Konsultant – tel. (71) 72 21 777

- likwidacja barier w komunikowaniu się, technicznych i architektonicznych
- Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Kątach Wrocławskich
- Powiatowy Klub Seniora w Kątach Wrocławskich

a. Dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dla osób fizycznych

Turnusy rehabilitacyjne

Osoby z niepełnosprawnością zamieszkałe na terenie powiatu wrocławskiego mogą uzyskać dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych dla siebie, a w przypadku osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem i konieczności opieki osoby drugiej również dla opiekuna, w wysokości:

- 30% przeciętnego wynagrodzenia – dla osób z niepełnosprawnością w stopniu znacznym, dla dzieci do lat 16 oraz dla uczących się i niepracujących w wieku 16-24 lat,
- 27% przeciętnego wynagrodzenia – dla osób z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym,
- 25% przeciętnego wynagrodzenia – dla osób z niepełnosprawnością w stopniu lekkim,
- 20% przeciętnego wynagrodzenia – dla opiekuna oraz dla samej osoby z niepełnosprawnością, jeśli jest ona zatrudniona w zakładzie pracy chronionej.

Co należy zrobić?

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu należy złożyć osobiście lub przesłać pocztą:

- wniosek o przyznanie dofinansowania,
- wypełniony przez lekarza pierwszego kontaktu wniosek lekarski na turnus rehabilitacyjny,
- oświadczenie o dochodach,
- potwierdzoną za zgodność z oryginałem kopię orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
- oświadczenie opiekuna osoby z niepełnosprawnością na turnusie rehabilitacyjnym – jeśli lekarz pierwszego kontaktu uzasadni we wniosku konieczność opieki.

Co należy zrobić?

Osoba z niepełnosprawnością, która uzyskała dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym, w terminie **30 dni** od otrzymania powiadomienia, nie później jednak niż na **21 dni** przed dniem rozpoczęcia turnusu informuje PCPR o turnusie, w którym będzie uczestniczyła.

Rozporządzenie w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. z 2007 r. Nr 230, poz. 1694 z późn. zm.) określa warunki, które muszą być spełnione, aby przyznane dofinansowanie zostało przekazane organizatorowi turnusu:

1. wybrany przez osobę z niepełnosprawnością ośrodek i organizator muszą posiadać odpowiednie uprawnienia na okres trwania turnusu rehabilitacyjnego,
2. wybrany przez osobę z niepełnosprawnością ośrodek musi być uprawniony do przyjmowania osób z niepełnosprawnością z określonymi w orzeczeniu lub wniosku lekarskim dysfunkcjami lub schorzeniami na określony turnus,
3. wybrany przez osobę z niepełnosprawnością organizator musi być uprawniony do organizowania wybranego turnusu dla osób z określonymi w orzeczeniu lub wniosku lekarskim dysfunkcjami lub schorzeniami.

Sprzęt rehabilitacyjny służący rehabilitacji w warunkach domowych z aktywnym udziałem osoby niepełnosprawnej zgodnie z zaleceniami lekarza

Co należy zrobić?

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu należy złożyć osobiście lub przesłać pocztą:

- wniosek o przyznanie dofinansowania,
- zaświadczenie lekarza o zaleceniu korzystania z wnioskowanego sprzętu rehabilitacyjnego,
- potwierdzoną za zgodność z oryginałem kopię orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
- oświadczenie o dochodach,
- kosztorys lub fakturę pro forma na wnioskowany sprzęt.

Co należy zrobić?

Po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku wnioskodawca podpisuje umowę ze Starostą, w której wymienione są szczegółowe zasady przyznania dofinansowania (maksymalne kwoty dofinansowania, sposób rozliczenia, termin realizacji zadania). Dopiero po jej podpisaniu możliwy jest zakup wnioskowanego sprzętu. Maksymalne dofinansowanie na ten cel może wynieść do 80% kosztów.

Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze może być przyznane pod warunkiem częściowej refundacji Narodowego Funduszu Zdrowia do danego przedmiotu ortopedycznego lub środka pomocniczego przyznawanej osobom z niepełnosprawnością na podstawie odrębnych przepisów.

Co należy zrobić?

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu należy złożyć osobiście lub przesłać pocztą:

- wniosek o przyznanie dofinansowania,
- potwierdzoną za zgodność z oryginałem kopię orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
- oświadczenie o dochodach,
- oryginał faktury VAT, kosztorys lub fakturę pro forma za zakupione przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, z uwzględnieniem na fakturze refundacji NFZ i udziału własnego pacjenta,
- kserokopię zlecenia lekarskiego na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze z potwierdzeniem przyznania przez NFZ limitu cenowego na dany przedmiot ortopedyczny lub środek pomocniczy, potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez sprzedawcę.

Co należy zrobić?

Wysokość dofinansowania zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze uzależniona jest od limitu ceny ustalonego przez NFZ na poszczególne przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze i ustalana jest w oparciu o złożone dokumenty.

O dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych oraz zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze mogą ubiegać się osoby z niepełnosprawnością, których średni miesięczny dochód nie przekracza:

- 65% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w przypadku osoby samotnie gospodarującej,
- 50% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej na członka rodziny pozostającego we wspólnym gospodarstwie domowym.

Likwidacja barier architektonicznych

O dofinansowanie na likwidację barier architektonicznych mogą ubiegać się osoby z niepełnosprawnością, które:

- mają trudności w poruszaniu się,
- są właścicielami nieruchomości lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości albo posiadają zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego, w którym stale zamieszkują.

Maksymalna wysokość dofinansowania może wynieść do 95% kosztów przedsięwzięcia.

Co należy zrobić?

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu należy złożyć osobiście lub przesłać pocztą:

- wniosek o przyznanie dofinansowania,
- zaświadczenie lekarskie uzasadniające potrzebę likwidacji barier,
- potwierdzoną za zgodność z oryginałem kopię orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
- oświadczenie o dochodach,
- udokumentowaną podstawę prawną zamieszkania w lokalu, w którym ma nastąpić likwidacja barier architektonicznych (np. własność, umowa najmu),
- potwierdzenie zameldowania w powiecie wrocławskim.

Co należy zrobić?

Po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku wnioskodawca podpisuje umowę ze Starostą, w której wymienione są szczegółowe zasady przyznania dofinansowania (maksymalne kwoty dofinansowania, sposób rozliczenia, termin realizacji zadania). Dopiero po jej podpisaniu możliwe jest przystąpienie do realizacji zakwalifikowanych do dofinansowania prac.

Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych może być przyznawane co roku.

Likwidacja barier technicznych i w komunikowaniu się

O dofinansowanie na likwidację barier w komunikowaniu się i technicznych mogą ubiegać się osoby z niepełnosprawnością, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności, potwierdzonymi zaświadczeniem lekarskim właściwego lekarza specjalisty, bądź innego specjalisty, np. logopedy, psychologa.

Maksymalna wysokość dofinansowania może wynieść do 95% kosztów przedsięwzięcia.

Co należy zrobić?

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu należy złożyć osobiście lub przesłać pocztą:

- wniosek o przyznanie dofinansowania,
- zaświadczenie lekarskie uzasadniające potrzebę likwidacji barier,
- potwierdzoną za zgodność z oryginałem kopię orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
- oświadczenie o dochodach,
- fakturę pro forma lub kosztorys na wnioskowany sprzęt.

Co należy zrobić?

Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych nie przysługuje osobom z niepełnosprawnością, które w ciągu 3 lat przed złożeniem wniosku uzyskały odpowiednio na te cele dofinansowanie ze środków PFRON.

Po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku wnioskodawca podpisuje umowę ze Starostą, w której wymienione są szczegółowe zasady przyznania dofinansowania (maksymalne kwoty dofinansowania, sposób rozliczenia, termin realizacji zadania). Dopiero po jej podpisaniu możliwy jest zakup wnioskowanego sprzętu.

Usługi tłumacza języka migowego i tłumacza – przewodnika

O dofinansowanie usług tłumacza języka migowego i tłumacza – przewodnika mogą ubiegać się osoby z niepełnosprawnością, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności, potwierdzonymi zaświadczeniem lekarskim właściwego lekarza specjalisty.

Maksymalna wysokość dofinansowania może wynieść nie więcej niż 2% przeciętnego wynagrodzenia za godzinę jej świadczenia.

Co należy zrobić?

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu należy złożyć osobiście lub przesłać pocztą wnioski o przyznanie dofinansowania wraz z potwierdzoną za zgodność z oryginałem kopią orzeczenia o niepełnosprawności.

Co należy zrobić?

Dofinansowanie wypłacane jest na podstawie umowy zawieranej ze Starostą.

Dofinansowanie oprocentowania kredytu bankowego

Osoba z niepełnosprawnością prowadząca działalność gospodarczą albo własne lub dzierżawione gospodarstwo rolne może otrzymać ze środków PFRON dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie tej działalności, jeżeli:

- nie korzystała z pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo pożyczka została w całości spłacona lub umorzona,
- nie otrzymała bezzwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo prowadziła tę działalność co najmniej przez 24 miesiące od dnia otrzymania pomocy na ten cel.

Co należy zrobić?

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu należy złożyć osobiście lub przesłać pocztą wnioski o przyznanie dofinansowania wraz z potwierdzoną za zgodność z oryginałem kopią orzeczenia o niepełnosprawności.

Co należy zrobić?

Dofinansowanie następuje na podstawie umowy zawartej ze Starostą.

Środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo podjęcie działalności w formie spółdzielni socjalnej

O jednorazowe przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na podjęcie działalności w formie spółdzielni socjalnej mogą ubiegać się osoby z niepełnosprawnością, zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotne albo poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu.

Maksymalne dofinansowanie może wynosić:

1. nie więcej niż sześciokrotność przeciętnego wynagrodzenia, w przypadku zobowiązania do prowadzenia działalności gospodarczej, rolniczej lub członkostwa w spółdzielni socjalnej nieprzerwanie przez okres co najmniej **12 miesięcy**,
2. od sześciokrotności do piętnastokrotności przeciętnego wynagrodzenia, w przypadku zobowiązania do prowadzenia działalności gospodarczej, rolniczej lub członkostwa w spółdzielni socjalnej nieprzerwanie przez okres co najmniej **24 miesięcy** – jeżeli osoba nie otrzymała bezzwrotnych środków publicznych na ten cel.

**Co należy
zrobić?**

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu należy złożyć osobiście lub przesłać pocztą wnioski o przyznanie dofinansowania wraz z potwierdzoną za zgodność z oryginałem kopią orzeczenia o niepełnosprawności.

**Co należy
zrobić?**

Dofinansowanie wypłacane jest na podstawie umowy zawieranej ze Starostą.

b. Pilotażowy program „Aktywny samorząd”

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu na mocy porozumienia Powiatu Wrocławskiego z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych realizuje pilotażowy program „Aktywny samorząd” finansowany ze środków PFRON. Program skierowany jest do osób z niepełnosprawnością, a jego głównym celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

W ramach programu w 2019 r. osoby z niepełnosprawnością mogą ubiegać się o dofinansowanie w następujących obszarach, spełniając następujące warunki:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:

a) **Obszar A** – likwidacja bariery transportowej:

- **Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu**, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16. roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu (maksymalna kwota dofinansowania 10.000 zł; udział własny wnioskodawcy 15%),
- **Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy**, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu (maksymalna kwota dofinansowania 4.800 zł, w tym: dla kosztów kursu i egzaminów kategorii B – 2.100 zł, dla kosztów kursu i egzaminów pozostałych kategorii – 3.500 zł, dla pozostałych kosztów uzyskania prawa jazdy w przypadku kursu poza miejscowością zamieszkania wnioskodawcy – koszty związane z zakwaterowaniem, wyżywieniem i dojazdem w okresie trwania kursu – 800 zł; udział własny wnioskodawcy 25%),
- **Zadanie 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy**, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego (maksymalna kwota dofinansowania 4.800 zł, w tym: dla kosztów kursu i egzaminów kategorii B – 2.100 zł, dla kosztów kursu i egzaminów pozostałych kategorii – 3.500 zł, dla pozostałych kosztów uzyskania prawa jazdy w przypadku kursu poza miejscowością zamieszkania wnioskodawcy – koszty związane z zakwaterowaniem, wyżywieniem i dojazdem w okresie trwania kursu – 800 zł, dla kosztów usług tłumacza migowego – 500 zł; udział własny wnioskodawcy 25%),
- **Zadanie 4 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu**, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem nie-

pełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu (maksymalna kwota dofinansowania 4.000 zł; udział własny wnioskodawcy 15%).

b) **Obszar B** – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

- **Zadanie 1 – dofinansowanie zakupu sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania**, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16. roku życia) lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych (maksymalna kwota dofinansowania: dla osoby niewidomej 24.000 zł, z czego na urządzenia brajlowskie 15.000 zł, dla pozostałych osób z dysfunkcją narządu wzroku 9.000 zł, dla osoby z dysfunkcją obu kończyn górnych 5.000 zł; udział własny wnioskodawcy 10%),
- **Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania** (maksymalna kwota dofinansowania: dla osoby głuchoniewidomej 4.000 zł, dla osoby z dysfunkcją narządu słuchu 3.000 zł, dla pozostałych adresatów obszaru 2.000 zł, z możliwością zwiększenia kwoty dofinansowania w indywidualnych przypadkach, maksymalnie o 100%, wyłącznie w przypadku, gdy poziom dysfunkcji narządu wzroku lub słuchu wymaga zwiększenia liczby godzin szkolenia; udział własny wnioskodawcy niewymagany),
- **Zadanie 3 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania**, adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku (maksymalna kwota dofinansowania 6.000 zł; udział własny wnioskodawcy 30%),
- **Zadanie 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania**, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16. roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy (maksymalna kwota dofinansowania 2.500 zł; udział własny wnioskodawcy 10%),
- **Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego**, zakupionego w ramach programu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16. roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności (maksymalna kwota dofinansowania 1.500 zł; udział własny wnioskodawcy 10%).

c) **Obszar C** – likwidacja barier w poruszaniu się:

- **Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym**, adresowana do osób z orze-

zeniem o niepełnosprawności (do 16. roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności (maksymalna kwota dofinansowania 3.500 zł; udział własny wnioskodawcy niewymagany),

- **Zadanie 3 – dofinansowanie zakupu protezy kończyny**, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności (maksymalna kwota dofinansowania dla protezy na III poziomie jakości, przy amputacji: w zakresie ręki 9.000 zł, przedramienia 20.000 zł, ramienia i wyluszczeniu w stawie barkowym 26.000 zł, na poziomie podudzia 14.000 zł, na wysokości uda (także przez staw kolanowy) 20.000 zł, uda i wyluszczeniu w stawie biodrowym 25.000 zł, z możliwością zwiększenia kwoty dofinansowania w wyjątkowych przypadkach i wyłącznie wtedy, gdy celowość zwiększenia jakości protezy do poziomu IV (dla zdolności do pracy wnioskodawcy) zostanie zarekomendowana przez eksperta PFRON; udział własny wnioskodawcy 10%),
- **Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny**, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne (co najmniej na III poziomie jakości), adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności (maksymalna kwota dofinansowania – do 30% kwot, o których mowa w Zadaniu 3; udział własny wnioskodawcy 10%),
- **Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego**, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16. roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu powodującą problemy w samodzielnym przemieszczaniu się i posiadających zgodę lekarza specjalisty na użytkowanie przedmiotu dofinansowania (maksymalna kwota dofinansowania 5.000 zł; udział własny wnioskodawcy 10%).

W Zadaniu 3 i 4 maksymalna kwota dla refundacji kosztów dojazdu beneficjenta programu na spotkanie z ekspertem PFRON lub kosztów dojazdu eksperta PFRON na spotkanie z beneficjentem programu – w zależności od poniesionych kosztów - nie więcej niż 200 zł.

d) **Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej** (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką), adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, którzy są przedstawicielem ustawowym lub opiekunem prawnym dziecka (maksymalna kwota dofinansowania 200 zł miesięcznie - tytułem kosztów opieki nad jedną (każdą) osobą zależną; udział własny wnioskodawcy 15%).

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, pobierających naukę w szkole wyższej lub szkole policealnej lub kolegium, a także do osób mających przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi.

Maksymalna kwota dofinansowania poniesionych kosztów nauki, dotyczących semestru/półroczna objętego dofinansowaniem wynosi w przypadku:

- dodatku na pokrycie kosztów kształcenia – do **1.000 zł**,
- dodatku na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego – do **4.000 zł**,
- opłaty za naukę (czesne) – równowartość kosztów czesnego w ramach jednej, aktualnie realizowanej formy kształcenia na poziomie wyższym (na jednym kierunku) – niezależnie od daty poniesienia kosztów, przy czym dofinansowanie powyżej kwoty **3.000 zł** jest możliwe wyłącznie w przypadku, gdy wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu wnioskodawcy nie przekracza kwoty **764 zł (netto)** na osobę.

W przypadku, gdy wnioskodawca w Module II pobiera naukę w ramach dwóch i więcej form kształcenia na poziomie wyższym (kierunków studiów), kwota dofinansowania opłaty za naukę (czesne) może być zwiększona o równowartość połowy kosztów czesnego na kolejnym/kolejnych kierunkach nauki, przy czym dofinansowanie powyżej kwoty **1.500 zł** jest możliwe wyłącznie w przypadku, gdy wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu wnioskodawcy nie przekracza kwoty **764 zł (netto)** na osobę. Wymagany udział własny w kosztach opłaty za naukę (czesne) na drugim i kolejnych kierunkach wynosi co najmniej **50%** kosztów opłaty.

Dodatek na pokrycie kosztów kształcenia może być zwiększony nie więcej niż o:

- **500 zł** – w przypadku, gdy wnioskodawca ponosi koszty z tytułu pobierania nauki poza miejscem zamieszkania,
- **300 zł** – w przypadku, gdy wnioskodawca posiada aktualną (ważną) Kartę Dużej Rodziny,
- **300 zł** – w przypadku, gdy wnioskodawca pobiera naukę jednocześnie na dwóch (lub więcej) kierunkach studiów/nauki,
- **200 zł** – w przypadku, gdy wnioskodawca studiuje w przyspieszonym trybie,
- **300 zł** – w przypadku, gdy wnioskodawcą jest osoba poszkodowana w 2018 lub w 2019 roku w wyniku działania żywiołu lub innych zdarzeń losowych,
- **300 zł** – w przypadku, gdy wnioskodawca korzysta z usług tłumacza języka migowego.

Dodatek na pokrycie kosztów kształcenia nie przysługuje w przypadku, gdy wnioskodawca zmieniając kierunek lub szkołę/uczelnię w trakcie pobierania nauki (nie ukończywszy jej), ponownie pobiera naukę na poziomie (semestr/półrocze) objętym uprzednio dofinansowaniem ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach programu.

Pomoc w module II w formie dodatku na pokrycie kosztów kształcenia ma charakter progresywny i motywacyjny. Wysokość dodatku dla każdego wnioskodawcy jest uzależniona od jego postępów w nauce i wynosi:

- 1) do 50% wyliczonej dla wnioskodawcy maksymalnej kwoty dodatku – w przypadku pobierania nauki na pierwszym roku nauki w ramach wszystkich form edukacji na poziomie wyższym, w przypadku form kształcenia trwających jeden rok – do 75% wyliczonej dla wnioskodawcy maksymalnej kwoty dodatku;
- 2) do 75% wyliczonej dla wnioskodawcy maksymalnej kwoty dodatku – w przypadku pobierania nauki na kolejnym, drugim roku edukacji w ramach wszystkich form edukacji na poziomie wyższym;
- 3) do 100% wyliczonej dla wnioskodawcy maksymalnej kwoty dodatku – w przypadku pobierania nauki w kolejnych latach (od trzeciego roku) danej formy edukacji na poziomie wyższym,
przy czym studenci studiów II stopnia i uczestnicy studiów doktoranckich mogą otrzymać dodatek w kwocie maksymalnej na każdym etapie nauki.

Przekazanie dofinansowania kosztów opłaty za naukę (czesne) oraz dodatku na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego następuje po zawarciu umowy dofinansowania.

Przekazanie dodatku na pokrycie kosztów kształcenia następuje po zawarciu umowy dofinansowania i przekazaniu realizatorowi programu informacji o zaliczeniu przez wnioskodawcę semestru/półrocza objętego dofinansowaniem lub po złożeniu zaświadczenia ze szkoły/uczelni, że wnioskodawca uczęszczał na zajęcia, objęte planem/programem studiów/nauki.

Wnioskodawca, który w okresie objętym dofinansowaniem, z przyczyn innych niż niezależnych od niego (np. stan zdrowia) – nie uczęszczał na zajęcia objęte planem/programem studiów/nauki, a w przypadku przewodu doktorskiego – nie realizował przewodu doktorskiego zgodnie z przyjętym harmonogramem, zobowiązany jest do zwrotu kwoty dofinansowania kosztów nauki w tym semestrze/półroczu.

Udział własny wnioskodawcy:

- 15% wartości czesnego – w przypadku zatrudnionych beneficjentów programu, którzy korzystają z pomocy w ramach jednej formy kształcenia na poziomie wyższym (na jednym kierunku),
- 65% wartości czesnego – w przypadku zatrudnionych beneficjentów programu, którzy jednocześnie korzystają z pomocy w ramach więcej niż jednej formy kształcenia na poziomie wyższym (więcej niż jeden kierunek) – warunek dotyczy drugiej i kolejnych form kształcenia na poziomie wyższym (drugiego i kolejnych kierunków),
z zastrzeżeniem, iż z obowiązku wniesienia udziału własnego w module II zwolniony jest wnioskodawca, gdy wysokość jego przeciętnego miesięcznego dochodu nie przekracza kwoty 764 zł (netto) na osobę.

Refundacja kosztów poniesionych przed dniem zawarcia umowy dofinansowania w ramach Modułu II może dotyczyć kosztów opłaty za naukę (czesnego) dotyczących bieżącego roku szkolnego lub akademickiego, niezależnie od daty ich poniesienia.

Warunki wykluczające uczestnictwo w programie:

1. w modułach I i II – wymagalne zobowiązania wobec PFRON lub wobec Powiatu Wrocławskiego i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu,
2. w module II – przerwa w nauce.

Wnioski w ramach Modułu I można składać w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu w terminie do dnia **30 sierpnia** danego roku, natomiast w ramach Modułu II:

- do dnia **30 marca** danego roku (dla wniosków dotyczących semestru letniego),
- do dnia **10 października** danego roku (dla wniosków dotyczących semestru zimowego).

Refundacja kosztów poniesionych przed dniem zawarcia umowy dofinansowania może dotyczyć:

1. w przypadku Modułu I – kosztów poniesionych do **180 dni** przed dniem złożenia wniosku,
2. w przypadku Modułu II – kosztów opłaty za naukę (czesnego) dotyczących bieżącego roku szkolnego lub akademickiego, niezależnie od daty ich poniesienia.

W kolejnych latach struktura programu może ulec zmianie.

4 Wsparcie instytucjonalne

a. Warsztat Terapii Zajęciowej w Małkowicach

- Na terenie powiatu wrocławskiego funkcjonuje Warsztat Terapii Zajęciowej w Małkowicach (gmina Kąty Wrocławskie) z siedzibą przy ul. Klasztornej 1, prowadzony przez Caritas Archidiecezji Wrocławskiej.
- Osoby niepełnosprawne zainteresowane uczestnictwem w WTZ w Małkowicach mają możliwość zwrócenia się do kierownika ww. placówki z prośbą o objęcie wsparciem w postaci uczestnictwa w zajęciach warsztatowych. Do prośby należy dołączyć aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, w którym zawarte jest wskazanie do uczestnictwa w WTZ.
- Warsztat jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.
- WTZ w Małkowicach jest placówką pobytu dziennego. Czas trwania zajęć w Warsztacie wynosi nie więcej niż 7 godzin dziennie i 35 godzin tygodniowo. Zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku w godz. 7.15-15.15.
- Terapię zajęciową w WTZ objętych jest 30 uczestników.
- Zajęcia w Warsztacie są prowadzone zgodnie z indywidualnym programem rehabilitacji i terapii przygotowanym dla uczestnika warsztatu przez Radę Programową Warsztatu. Uczestnicy WTZ mają zapewnioną należytą opiekę. Terapia jest realizowana w poszczególnych pracowniach:
 - gospodarstwa domowego,
 - plastycznej,
 - dydaktyczno-komputerowej,
 - rękodzieła,
 - modelarsko-ogrodniczej,
 - reedukacji z elementami muzykoterapii.
- Realizacja indywidualnych programów rehabilitacji dostosowana jest do indywidualnych potrzeb i rozwoju uczestników. Obowiązkowymi zajęciami prowadzonymi w Warsztacie są:
 - ogólne usprawnianie,
 - rozwijanie umiejętności życia codziennego,
 - przygotowanie do życia w środowisku społecznym,

- rozwijanie psychofizycznych sprawności niezbędnych w pracy,
- rozwijanie umiejętności zawodowych,
- rozwijanie innych umiejętności przy zastosowaniu różnych technik terapii.
- Pobyt w placówce jest nieodpłatny.
- Warsztat zapewnia dowóz uczestników.

Centrum Opieki Caritas Archidiecezji Wrocławskiej

Warsztat Terapii Zajęciowej

Małkowice, ul. Klasztorna 1

55-080 Kąty Wrocławskie

tel. (71) 79-30-180, (71) 79-30-181, 530-766-170

e-mail: wtzmałkowice@wroclaw.caritas.pl

b. Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Kątach Wrocławskich

- Na terenie powiatu wrocławskiego funkcjonuje Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Kątach Wrocławskich z siedzibą przy ul. 1 Maja 43c.
- Środowiskowy Dom Samopomocy to ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy w przystosowaniu do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.
- PŚDS świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym, rozwijaniu umiejętności interpersonalnych, kształtowaniu pozytywnych relacji społecznych, treningu umiejętności spędzania czasu wolnego, rozwijaniu zainteresowań oraz terapii ruchowej.
- Zajęcia prowadzone są od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.30 do 15.30.
- O skierowanie do Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy mogą ubiegać się:
 - osoby niepełnosprawne intelektualnie,
 - osoby z zaburzeniami psychicznymi,
 - zamieszkałe na terenie powiatu wrocławskiego.

- Wniosek o skierowanie do ww. domu składa się **do ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania** osoby ubiegającej się o skierowanie, dołączając:
 - zaświadczenie lekarskie, wydane przez lekarza psychiatrę lub lekarza neurologa o występujących zaburzeniach psychicznych,
 - zaświadczenie lekarza rodzinnego o stanie zdrowia i o braku przeciwwskazań do uczestnictwa w zajęciach domu wraz z informacją o sprawności w zakresie lokomocji osób niepełnosprawnych fizycznie,
 - orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, o ile osoba takie posiada.
- Pobyty w PŚDS jest odpłatny. Odpłatność miesięczną za usługi świadczone w ośrodkach wsparcia osobom zaburzeniami psychicznymi ustala się w wysokości 5% kwoty dochodu osoby samotnie gospodarującej lub kwoty dochodu na osobę w rodzinie, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie przekracza kwotę 300% odpowiedniego kryterium dochodowego. Dla osób nieprzekraczających kryterium dochodowego uczestnictwo jest nieodpłatne.
- PŚDS nie zapewnia dowozu uczestników na zajęcia.

Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Kątach Wrocławskich
 ul. 1 Maja 43 c
 55-080 Kąty Wrocławskie
 e-mail: bjakowczyk@pcus.pl

c. Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych **- Dom Opieki św. Józefa Caritas Archidiecezji Wrocławskiej** **w Małkowicach**

- Dom Opieki w Małkowicach jest placówką pobytu stałego, przeznaczoną dla 35 osób przewlekle somatycznie chorych, które wymagają opieki całodobowej.
- Placówka dysponuje głównie pokojami dwuosobowymi z łazienkami oraz czterema trzyosobowymi.
- Instytucja działa zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej, tym samym zapewniając właściwy zakres

usług, zgodny ze standardami określonymi dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby mieszkańca domu.

- Warunkiem przyjęcia do Domu Opieki Caritas Archidiecezji Wrocławskiej w Małkowicach jest złożenie pisemnego wniosku osoby ubiegającej się o skierowanie lub jej przedstawiciela ustawowego do ośrodka pomocy społecznej, właściwego **ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu w dniu kierowania**; za zgodą osoby ubiegającej się lub jej przedstawiciela ustawowego wniosek może zgłosić inna osoba fizyczna lub prawna, a także powiatowe centrum pomocy rodzinie lub ośrodek pomocy społecznej.
- **Koszt pobytu w placówce**
Do wnoszenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej zobowiązani są:
 - mieszkańiec – nie więcej niż 70% swojego dochodu,
 - małżonek, zstępni przed wstępnymi,
 - gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatami wnoszonymi przez osoby (małżonek, zstępni, wstępni),
 - osoby: małżonek, wstępni przed zstępnymi i gmina nie mają obowiązku opłat, jeżeli mieszkańiec domu ponosi pełną odpłatność.

Dom Opieki św. Józefa Caritas Archidiecezji Wrocławskiej

ul. Klasztorna 1, Małkowice

55-080 Kąty Wrocławskie

tel. (71) 793-01-84

e-mail: centrumopieki.caritas@wp.pl

d. Powiatowy Klub Seniora w Kątach Wrocławskich

- Powiatowy Klub Seniora w Kątach Wrocławskich jest placówką aktywizacji seniorów nieaktywnych zawodowo.
- Klub jest utworzony i współfinansowany w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020 realizowanego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
- Uczestnikiem Klubu może zostać osoba, która spełnia łącznie następujące warunki:
 - jest w wieku powyżej 60. roku życia,
 - jest nieaktywna zawodowo,

- zamieszkuje na terenie powiatu wrocławskiego,
- jest osobą samodzielną (niewymagającą opieki i pomocy osoby drugiej).
- Powiatowy Klub Seniora jest czynny od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-16.00.
- W ramach działalności Klubu uczestnicy mają organizowane m.in. spotkania, wycieczki, imprezy kulturalne, zajęcia ruchowe i rekreacyjne.
- Wniosek o skierowanie do uczestnictwa w zajęciach należy składać do Powiatowego Klubu Seniora w Kątach Wrocławskich przy ul. 1 Maja 43c. Do wniosku należy dołączyć zaświadczenie lekarskie od lekarza rodzinnego.
- Stosowne druki dostępne są w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu przy ul. Kościuszki 131 (IV piętro, pokój nr 435) oraz w Powiatowym Klubie Seniora w Kątach Wrocławskich przy ul. 1 Maja 43c.
- Złożenie wniosku kandydata na uczestnika Klubu Senior+ nie jest gwarancją uczestnictwa w zajęciach. Wnioski będą rozpatrywane w kolejności złożenia.
- Uczestnictwo w zajęciach Klubu jest nieodpłatne.
- Klub Seniora **nie jest** placówką świadczącą usługi opiekuńcze osobom chorym lub wymagającym opieki lekarskiej i pielęgniarstwa.

Powiatowy Klub Seniora w Kątach Wrocławskich

ul. 1 Maja 43 c

55-080 Kąty Wrocławskie

5 Pomoc społeczna - świadczenia pieniężne

Świadczenia opiekuńcze, tj. zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne przyznawane są mieszkańcom powiatu wrocławskiego w jego poszczególnych gminach za pośrednictwem ośrodków pomocy społecznej. Zasady przyznawania tych świadczeń określa ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2220).

a. Zasiłek pielęgnacyjny

Od dnia 1 listopada 2018 r. wysokość zasiłku pielęgnacyjnego wynosi **184,42 zł**.

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- niepełnosprawnemu dziecku;
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia;
- osobie, która ukończyła 75 lat.

Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje:

- osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego – (przyznanego z ZUS);
- osobie umieszczonej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie;
- jeżeli członkowi rodziny przysługuje za granicą świadczenie na pokrycie wydatków związanych z pielęgnacją tej osoby, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

b. Świadczenie pielęgnacyjne

Od dnia 1 stycznia 2019 r. wysokość świadczenia pielęgnacyjnego wynosi **1.583 zł**. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje niezależnie od dochodów rodziny.

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, przysługuje:

1. matce albo ojcu,
2. opiekunowi faktycznemu dziecka,

3. osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną, w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
 4. innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności
- jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Osobom, o których mowa w pkt 4, innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki, świadczenie pielęgnacyjne przysługuje w przypadku, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

1. rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich, są małoletni lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
2. nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
3. nie ma osób, o których mowa w pkt 2 i 3 lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli:

1. osoba sprawująca opiekę:
 - a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym;
 - b) ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
2. osoba wymagająca opieki:
 - a) pozostaje w związku małżeńskim, chyba że współmałżonek legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;

- b) została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu;
3. na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;
 4. na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 ustawy, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub prawo do zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
 5. na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Kwotę świadczenia pielęgnacyjnego przysługującą za niepełny miesiąc ustala się, dzieląc kwotę świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które świadczenie przysługuje. Kwotę świadczenia przysługującą za niepełny miesiąc zaokrągla się do 10 groszy w górę.

c. Specjalny zasiłek opiekuńczy

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682 z późn. zm.) ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli:

1. nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub
2. rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej

- w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty kryterium dochodowego wynoszącego **764 zł netto**.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje w kwocie **620 zł** miesięcznie.

Za dochód **osoby sprawującej opiekę**, zgodnie z art. 3 pkt 16 ustawy o świadczeniach rodzinnych, uważa się dochód następujących członków rodziny: małżonków, rodziców dzieci, opiekuna faktycznego dziecka oraz pozostające na utrzymaniu dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia, a także dziecko, które ukończyło 25. rok życia legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli w związku z tą niepełnosprawnością przysługuje świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów; do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, a także pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko.

Za dochód rodziny **osoby wymagającej opieki**, uważa się dochód następujących członków rodziny:

1. w przypadku gdy osoba wymagająca opieki jest małoletnia:

- a) osoby wymagającej opieki,
- b) rodziców osoby wymagającej opieki,
- c) małżonka rodzica osoby wymagającej opieki,
- d) osoby, z którą rodzic osoby wymagającej opieki wychowuje wspólne dziecko,
- e) pozostających na utrzymaniu osób, o których mowa w lit. a-d, dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia

– z tym, że do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko, a także rodzica osoby wymagającej opieki zobowiązanego tytułem wykonawczym pochodzącym lub zatwierdzonym przez sąd do alimentów na jej rzecz.

2. w przypadku, gdy osoba wymagająca opieki jest pełnoletnia:

- a) osoby wymagającej opieki,
- b) małżonka osoby wymagającej opieki,
- c) osoby, z którą osoba wymagająca opieki wychowuje wspólne dziecko,
- d) pozostających na utrzymaniu osób, o których mowa w lit. a-c, dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia

– z tym, że do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, a także pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko.

Specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje, jeżeli:

1. osoba sprawująca opiekę:

- a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadc-

- czenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego,
- b) ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
 - c) legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.
2. osoba wymagająca opieki została umieszczona w rodzinie zastępczej z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, w rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu;
 3. na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;
 4. członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 ustawy, specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
 5. na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 ustawy, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
 6. na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Aby otrzymać ww. świadczenia, należy złożyć wniosek w gminnym ośrodku pomocy społecznej właściwym dla miejsca zamieszkania.

Siedziby gminnych ośrodków pomocy społecznej w powiecie wrocławskim:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

w Czernicy

ul. Wrocławska 78

55-003 Czernica

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

w Mietkowie

ul. Kolejowa 35

55-081 Mietków

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

w Długołęce

Długołęka, ul. Szkolna 40A

55-095 Mirków

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

w Siechnicach

ul. Żernicka 17

55-010 Święta Katarzyna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

w Jordanowie Śląskim

ul. Pocztowa 4

55-095 Jordanów Śląski

Ośrodek Pomocy Społecznej

w Sobótce

ul. Strzelców 2/1

55-050 Sobótka

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

w Kątach Wrocławskich

ul. Nowowiejska 4

55-080 Kąty Wrocławskie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

w Żórawinie

al. Niepodległości 17

55-020 Żórawina

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

w Kobierzycach

ul. Witosy 18

55-040 Kobierzyce

6 Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”

Rządowy Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” został przyjęty na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2019 r. poz. 473). Głównym celem Programu jest umożliwienie rzeczywistej i pełnej integracji społecznej osób niepełnosprawnych oraz wsparcie psychologiczne, społeczne, funkcjonalne i ekonomiczne ich rodzin.

Kto może skorzystać z uprawnień:

- każda kobieta w ciąży i jej rodzina (w zakresie informacji i poradnictwa na temat rozwiązań wspierających rodzinę);
- rodziny, w których przyjdzie albo przyszło na świat ciężko chore dziecko. Oznacza to:
 - ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo
 - nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu;
- kobiety, które otrzymały informację o tym, że ich dziecko może umrzeć w trakcie ciąży lub porodu;
- kobiety, których dziecko zmarło bezpośrednio po porodzie na skutek wad wrodzonych;
- kobiety, które po porodzie nie zabiorą do domu dziecka z powodu:
 - poronienia,
 - urodzenia dziecka martwego,
 - urodzenia dziecka niezdolnego do życia,
 - urodzenia dziecka obciążonego wadami wrodzonymi albo śmiertelnymi schorzeniami.

Jak skorzystać z uprawnień:

Podstawą do skorzystania z uprawnień jest **zaświadczenie**, które potwierdza ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu. Zaświadczenie o chorobie, powstałej w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, można otrzymać od lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, który:

- posiada specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii.

Ponadto, zaświadczenie wydane przez:

- lekarza podstawowej opieki zdrowotnej,
- lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, który posiada specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii,
- specjalistę w dziedzinie pediatrii

uprawnia dzieci do 18 r. ż. do:

- skorzystania z wyrobów medycznych, na zasadach określonych w ustawie „Za życiem”,
- korzystania poza kolejnością ze świadczeń opieki zdrowotnej oraz z usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach.

Z jakich uprawnień można skorzystać:

1. Okres okołoporodowy

- badania, które wykrywają potencjalne nieprawidłowości w ciąży (diagnostyka prenatalna);
- od 4 do 9 dodatkowych wizyt położnej w opiece nad dzieckiem (tzw. wizyty patronażowe) oraz większa ilość wizyt poradnictwa edukacji przedporodowej. Od 21. tygodnia ciąży do rozwiązania, położne przygotowują będą kobiety do porodu i rodzicielstwa. Edukacja przedporodowa dotyczyć będzie porodu, położu, karmienia piersią i rodzicielstwa;
- poród w szpitalu na najwyższym specjalistycznym poziomie (III poziom referencyjny) – zgodnie ze wskazaniami lekarskimi;
- koordynowana opieka nad kobietą w ciąży, zwłaszcza w ciąży powikłanej. Podczas porodu i położu kobieta będzie miała zapewnioną opiekę położniczą, noworodek będzie mieć zapewnioną opiekę neonatologiczną;
- wsparcie kobiety karmiącej piersią (poradnictwo laktacyjne), zwłaszcza, jeśli dziecko urodziło się przed ukończeniem 37. tygodnia ciąży lub ważyło w chwili porodu poniżej 2500 gramów.

2. Wsparcie asystenta rodzinnego

Każda kobieta w ciąży i jej rodzina może skorzystać z pomocy i wsparcia asystenta rodziny.

Asystent rodziny:

- udzieli informacji w zakresie dostępu do instrumentów polityki na rzecz rodziny,
- będzie mógł Ciebie reprezentować przed instytucjami i urzędami,
- udzieli wsparcia psychologicznego,
- udzieli pomocy w przezwyciężaniu problemów wychowawczych,
- udzieli pomocy prawnej,
- będzie Cię wspierał w realizacji codziennych obowiązków.

Aby skorzystać z pomocy asystenta rodzinnego należy wystąpić z wnioskiem do ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania.

Przykładowe formy wsparcia realizowane przez asystenta rodziny:

- doradztwo w zakresie form i miejsc wsparcia,
- poradnictwo oferowane kobietom w ciąży i ich rodzinom.
- poradnictwo w zakresie pielęgnacji i opieki nad niemowlęciem,
- pomoc w codziennej organizacji życia rodziny, planowanie sposobów spędzania wspólnie wolnego czasu,
- nauka sprawnego wykonywania obowiązków domowych,
- doradztwo w zakresie zarządzania budżetem domowym,
- informowanie, jak działają urzędy, placówki wsparcia rodziny i dziecka,
- pomoc w sprawach urzędowych, wspieranie rodziny w kontaktach z pracownikami szkoły, przedszkola, sądu, poradni, przychodni, policji, urzędów i innych instytucji,
- pomoc w zakresie możliwości podniesienia kwalifikacji zawodowych i poszukiwaniu pracy.

3. Jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł

Komu przysługuje

Matce lub ojcu, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka (tj. osobie faktycznie opiekującej się dzieckiem, jeśli wystąpiła do sądu z wnioskiem o przysposobienie dziecka) bez względu na dochód, po wypełnieniu stosownego wniosku oraz podpisaniu zawartych w nim oświadczeń i dołączeniu wymaganych dokumentów.

Wraz z wnioskiem należy przedłożyć:

1. zaświadczenie, że matka dziecka pozostawała pod opieką medyczną najpóźniej od 10. tygodnia ciąży do porodu (zaświadczenie takie wydaje lekarz lub położna),
Wymóg ten nie dotyczy opiekuna prawnego, opiekuna faktycznego i osoby, która przysposobiła dziecko.
2. zaświadczenie lekarskie, które potwierdza u dziecka ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Zaświadczenie takie może być wystawione wyłącznie przez lekarza, z którym Narodowy Fundusz Zdrowia zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, albo lekarza, który jest zatrudniony lub wykonuje zawód w przychodni, z którą NFZ zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii. Przepisy nie określają szczegółowo wzoru takiego zaświadczenia.

Kiedy złożyć wniosek

Wniosek o wypłatę świadczenia można złożyć do 12 miesięcy od dnia narodzin żywego dziecka. Wniosek złożony po tym terminie nie zostanie rozpatrzony.

Gdzie złożyć wniosek

Wniosek należy złożyć w ośrodku pomocy społecznej w miejscu zamieszkania.

4. Ośrodek koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczy ze szczególnym uwzględnieniem wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci od momentu wykrycia niepełnosprawności lub zagrożenia niepełnosprawnością

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Kątach Wrocławskich został wskazany przez Starostę Powiatu Wrocławskiego jako wiodący ośrodek koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczy w powiecie wrocławskim.

Celem działania ośrodka jest udzielanie kompleksowego wsparcia rodzinom z dziećmi od chwili wykrycia u nich niepełnosprawności lub zagrożenia niepełnosprawnością do podjęcia nauki w szkole, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci do 3. roku życia.

Główne zadania ośrodka:

- udzielanie rodzicom specjalistycznej informacji dotyczącej problemów rozwojowych dziecka,
- wskazywanie właściwych dla dziecka i jego rodziny form kompleksowej, specjalistycznej pomocy, w szczególności rehabilitacyjnej, terapeutycznej, fizjoterapeutycznej, psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej,
- wskazywanie jednostek udzielających specjalistycznej pomocy dzieciom,
- organizowanie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka w wymiarze do 5 godzin tygodniowo dla danego dziecka, oraz – w zależności od potrzeb dziecka – dodatkowych usług terapeutów, fizjoterapeutów, psychologów, pedagogów, logopedów i innych specjalistów,
- koordynowanie korzystania z usług specjalistów dostępnych na obszarze powiatu.

Szczegółowe informacje można uzyskać telefonicznie:

tel. 71 31 66 951 lub 71 73 60 372

lub osobiście pod adresem:

**Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Kątach Wrocławskich,
ul. M. Drzymały 13**

7 Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnością na terenie powiatu wrocławskiego

1.	Caritas Archidiecezji Wrocławskiej <i>Dyrektor – ks. Dariusz Amrogowicz</i>	ul. Katedralna 7 50-328 Wrocław
2.	Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń” <i>Przewodnicząca – Helena Hanc</i>	ul. Drzymały 13 55-080 Kąty Wrocławskie
3.	Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Osób Niepełnosprawnych <i>Prezes – Grażyna Kret</i>	ul. Fabryczna 15 55-011 Siechnice
4.	Stowarzyszenie „Krzyś – Byś Kolorowo Żył” <i>Prezes – Ewa Walerzak</i>	ul. Zwycięstwa 23 55-080 Kąty Wrocławskie
5.	Ośrodek Leczenia Uzależnień MONAR <i>Kierownik – Marek Gurgul</i>	Milejowice 1A 55-020 Żórawina
6.	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Osobom Niepełnosprawnym „Razem Łatwiej” <i>Prezes – Małgorzata Podliska</i>	ul. Św. Brata Alberta Chmielowskiego 9 55-003 Czernica
7.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Kątach Wrocławskich <i>Przewodnicząca – Elżbieta Drab</i>	ul. Zwycięstwa 23 55-080 Kąty Wrocławskie
8.	Fundacja Eudajmonia <i>Prezes – Anna Puławska-Rodzik</i>	ul. Kościuszki 80A 50-441 Wrocław

8 System orzekania o niepełnosprawności w Polsce

O niepełnosprawności orzekają:

1. Powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności – jako pierwsza instancja;
2. Wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności – jako druga instancja.

O czym orzekają powiatowe zespoły

Powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności wydają orzeczenia o:

- niepełnosprawności;
- stopniu niepełnosprawności.

Orzeczenie o niepełnosprawności wydaje się osobie, która nie ukończyła 16. roku życia.

Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydaje się osobie, która ukończyła 16. rok życia.

Ustala się trzy stopnie niepełnosprawności:

- znaczny,
- umiarkowany,
- lekki.

Orzeczenia o niepełnosprawności dla dzieci do 16. roku życia wydaje się dla celów:

- zasiłku pielęgnacyjnego,
- świadczenia pielęgnacyjnego,
- korzystania z ulg i uprawnień.

Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (lekkim, umiarkowanym lub znacznym)

wydaje się dla osób, które ukończyły 16. rok życia, dla celów:

- odpowiedniego zatrudnienia,
- szkolenia,
- uczestnictwa w warsztacie terapii zajęciowej,
- zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji,
- uzyskania karty parkingowej,
- świadczeń z pomocy społecznej,
- zasiłku pielęgnacyjnego,
- uzyskania przez opiekuna dziecka świadczenia pielęgnacyjnego,
- ulg i uprawnień.

Aby otrzymać orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności należy złożyć do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Wrocławiu:

- wniosek o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności (dla osoby do 16. roku życia) lub o stopniu niepełnosprawności (dla osoby powyżej 16. roku życia),
- zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia wydane dla potrzeb zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności (wystawione nie wcześniej niż na 30 dni przed dniem złożenia wniosku),
- dokumentację medyczną: badania diagnostyczne, konsultacje specjalistyczne, karty informacyjne z pobytów w szpitalu. Dokumenty medyczne należy złożyć w oryginałach lub uwierzytelnionych kopiach. Kserokopie dokumentu może również uwierzytelnić (poświadczyć zgodność z oryginałem) pracownik Powiatowego Zespołu, któremu należy okazać do wglądu oryginał.

Niezbędne druki (wniosek i zaświadczenie lekarskie) można otrzymać w siedzibie Zespołu lub pobrać ze strony internetowej www.mops.wroclaw.pl.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Wrocławiu

Pl. Solidarności 1/3/5

53-661 Wrocław

III piętro

Obsługa klientów odbywa się w pokoju nr 316.

Zainteresowani przyjmowani są codziennie w godzinach od 8.00 do 15.00.

Informacja telefoniczna: 71 78 22 360, 71 78 22 362.

Adres e-mail: zon@mops.wroclaw.pl

Orzeczenia równoważne

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 511 z późn. zm.) wprowadziła równoważność orzeczeń. Oznacza to, że orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydawane przez powiatowe zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności są traktowane na równi z orzeczeniami wydawanymi przez ZUS, a także z wszystkimi orzeczeniami wydanymi przed 1 stycznia 1998 r. (do upływu ich ważności).

Obowiązujące przepisy dopuszczają „przełożenie” orzeczeń wydanych przez organy rentowe na orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Oznacza to, że nie jest możliwa

sytuacja odwrotna, tj. „przełożenie” orzeczenia o stopniu niepełnosprawności na orzeczenie organu orzekającego do celów rentowych. Orzeczenia KRUS oraz MSWiA lub MON wydane po 1 stycznia 1998 r. nie mogą być „przekładane” na orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Obecny system orzekania		Wcześniejszy system orzekania	
Do celów pozarentowych	Do celów rentowych		Orzeczenia Komisji Lekarskich ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia, MON oraz MSWiA
Orzeczenia Powiatowych Zespołów ds. Orzekania o Niepełnosprawności	Orzeczenia lekarzy orzeczników ZUS	Orzecznictwo rentowe dla rolników KRUS	
		Wydane przed 1 stycznia 1998 r.	
Znaczny stopień niepełnosprawności	Całkowita niezdolność do pracy oraz samodzielnej egzystencji	Stać lub długotrwała niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym, jeśli osobie przysługuje zasiłek pielęgnacyjny	I grupa inwalidzka
Umiarkowany stopień niepełnosprawności	Całkowita niezdolność do pracy	–	II grupa inwalidzka
Lekki stopień niepełnosprawności	Częściowa niezdolność do pracy*	Stać lub długotrwała niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym bez prawa do zasiłku pielęgnacyjnego	III grupa inwalidzka
Niepełnosprawność osób do lat 16			

**Z wyjątkiem orzeczeń o częściowej niezdolności do pracy, wydanych w okresie od 1 stycznia do 16 sierpnia 1998 r., które traktowane są na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (podstawa prawna: art. 5 ust. 3 ówczesnej ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych).*

9 Ulgi i uprawnienia

a. Legitymacja osoby niepełnosprawnej

Wzór legitymacji dokumentującej stopień niepełnosprawności

Wzór legitymacji dokumentującej niepełnosprawność

Orzeczenie jest podstawą do korzystania z systemu ulg i uprawnień przysługujących osobom z niepełnosprawnością. Potwierdzeniem posiadania orzeczenia jest legitymacja osoby niepełnosprawnej. Legitymację wydaje się na wniosek osoby zainteresowanej lub przedstawiciela ustawowego dziecka. Na wniosek wyżej wymienionych osób w legitymacji wpisuje się symbol przyczyny niepełnosprawności.

Osoby z niepełnosprawnością zamieszkałe na terenie powiatu wrocławskiego mogą ubiegać się o wydanie legitymacji w **Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności**. Zespół wystawia legitymację osoby niepełnosprawnej wyłącznie na podstawie ważnego, prawomocnego orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności.

Legitymacje wydane przed 1 września 2017 r. zachowają ważność na czas w nich określony i nie ma potrzeby ich wymiany.

Zasady wystawiania legitymacji

Od 1 września 2017 r. legitymacja wystawiana jest na okres ważności orzeczenia, jednak nie dłuższy niż:

- 5 lat w przypadku legitymacji dokumentującej niepełnosprawność (dotyczy dzieci),
- 10 lat w przypadku legitymacji dokumentujących stopień niepełnosprawności wystawionych osobom, które nie ukończyły 60. roku życia.

W przypadku osób, które ukończyły 60. rok życia legitymację wydaje się na okres ważności orzeczenia, tak więc możliwe jest wydanie legitymacji na stałe, jeśli na stałe wydano orzeczenie.

Ważne: w przypadku, kiedy osoba niepełnosprawna posiada więcej niż jedno orzeczenie, legitymacja dokumentująca niepełnosprawność lub dokumentująca stopień niepełnosprawności wystawiana jest wyłącznie **na podstawie ostatniego prawomocnego orzeczenia.**

Wymagane dokumenty

1. Wypełniony i podpisany wniosek.
2. Aktualne zdjęcie (tło jasnobiałe) o wymiarach 35 x 45 mm.
3. Dokument potwierdzający tożsamość osoby niepełnosprawnej - do wglądu.
4. Kserokopia dokumentu tożsamości osoby niepełnosprawnej w przypadku, gdy wniosek składa w jej imieniu inna osoba. Kserokopia powinna mieć zaczernione pola dotyczące imion rodziców oraz nazwiska rodzowego.
5. Ostatnie prawomocne orzeczenie wydane przez Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności lub wyrok sądu od którego nie wniesiono środka zażalenia – do wglądu.

Wymagane dokumenty

Uwaga! Orzeczenie prawomocne to orzeczenie, wobec którego upłynął termin do wniesienia odwołania, czyli 14 dni licząc od daty odbioru orzeczenia wydanego przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności i 30 dni w przypadku orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności lub strona zrzekła się prawa do wniesienia odwołania w organie, który orzeczenie wyda. Oświadczenie w tym przedmiocie musi być złożone przed organem, który orzeczenie wydał.

Druk wniosku można otrzymać w siedzibie Zespołu lub pobrać ze strony internetowej www.mops.wroclaw.pl.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Wrocławiu

Pl. Solidarności 1/3/5

53-661 Wrocław

III piętro

Obsługa klientów odbywa się w pokoju nr 316.

Zainteresowani przyjmowani są codziennie w godzinach od 8.00 do 15.00.

Informacja telefoniczna: 71 78 22 360, 71 78 22 362.

Adres e-mail: zon@mops.wroclaw.pl

b. Karta parkingowa

Data ważności: _____
Nr: _____
Organ wydający: _____

**KARTA PARKINGOWA
DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH**

Parking card
Kartta za nepełnosprawyne
Parkovacia karta
Parkingskort
Parkingskort
Pyskikorttipa
Carte de stationnement
Karta za nepełnosprawyne
Tarjeta de estacionamiento
Ceau parkirade
Automobilj gošimic kortela
Sélvvettes karte
Karta za nepełnosprawyne
Parkieskait
Parkausvietis
Carte de nepełnosprawyne
Tichet del parcero
Parkovacia karta
Parkings kortica
Parkingskortet
Parkovacia karte
Contrassegno di pa cheggio
Wzór Unii Europejskiej

Imię: _____
Nazwisko: _____

Podpis: _____

Ta karta uprawnia jej posiadacza do korzystania z uprawnień przewidzianych dla osób niepełnosprawnych w przepisach ruchu drogowego w zainteresowanym Państwie Członkowskim.

Korzystając z karty należy ją umieścić za przednią szybą pojazdu samochodowego, a jeśli pojazd nie posiada przedniej szyby - w widocznym miejscu w przedniej części pojazdu, w sposób eksponujący widoczne zabezpieczenia karty oraz umożliwiające odczytanie jej numeru i daty ważności.

Co daje karta parkingowa?

Osoba niepełnosprawna mająca znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się, kierująca pojazdem samochodowym oznaczonym kartą parkingową, może nie stosować się do niektórych znaków drogowych.

Przepis ten dotyczy również:

- kierującego pojazdem przewożącego osobę o znacznie ograniczonej możliwości samodzielnego poruszania się,
- pracowników placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób z niepełnosprawnością mających znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się, pozostających pod opieką tych placówek.

Wszystkie przepisy dotyczące karty parkingowej stosują się także do osób, które posługują się kartą parkingową wydaną poza granicami Polski.

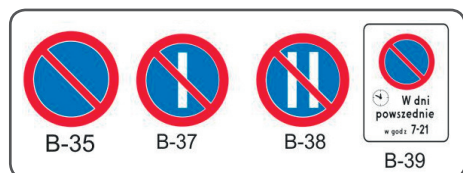
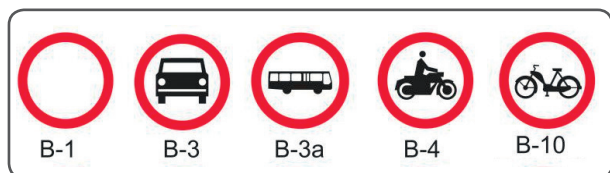
Kartę parkingową należy umieścić za przednią szybą pojazdu samochodowego, w miejscu widocznym, eksponując jej zabezpieczenia, tak, by możliwe było odczytanie jej numeru i daty ważności.

Karta parkingowa potwierdza uprawnienia:

1. do korzystania z miejsc parkingowych wyznaczonych dla osób z niepełnosprawnością (tzw. kopert)
2. do niestosowania się do następujących znaków drogowych:
 - B-1 zakaz ruchu w obu kierunkach
 - B-3 zakaz wjazdu pojazdów silnikowych z wyjątkiem motocykli jednośladowych
 - B-3a zakaz wjazdu autobusów
 - B-4 zakaz wjazdu motocykli
 - B-10 zakaz wjazdu motorowerów
 - B-35 zakaz postoju
 - B-37 zakaz postoju w dni nieparzyste
 - B-38 zakaz postoju w dni parzyste
 - B-39 strefa ograniczonego postoju

Uwaga! Osobom, które bezprawnie posługują się kartą parkingową (np. używają karty na osobę zmarłą) grozi kara grzywny w wysokości 2 tys. złotych.

Od 4 stycznia 2016 r. wszystkie karty parkingowe rejestrowane są w Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców.

tabliczka informująca o miejscu przeznaczonym dla pojazdu samochodowego uprawnionej osoby niepełnosprawnej o obniżonej sprawności ruchowej

Tabliczka wskazuje, że parking posiada miejsca przeznaczone dla pojazdów przewożących lub kierowanych przez osoby niepełnosprawne. Stosowana ze znakami:

D-18 parking, D-18a parking – miejsce zastrzeżone i D-18b parking zadaszony.

parking (D-18)

parking (D-18a) –
miejsce zastrzeżone

parking (D-18b) –
parking zadaszony

Karty parkingowe dla osoby niepełnosprawnej wystawiane są wyłącznie na podstawie **orzeczeń zespołu orzekającego o niepełnosprawności, wydanych od 1 lipca 2014 r.**, tj. zgodnie z obowiązującymi od tego dnia nowymi kryteriami oceny ograniczeń osoby niepełnosprawnej w samodzielnym poruszaniu się.

Wyjątek: od powyższej zasady wyjątek dotyczy osób niepełnosprawnych w stopniu **znacznym**, które posiadają orzeczenia wydane przed 1 lipca 2014 r. wraz z symbolem przyczyny niepełnosprawności **04-O** (choroby narządu wzroku), **05-R** (upośledzenie narządu ruchu) lub **10-N** (choroba neurologiczna). Osoby posiadające tego rodzaju orzeczenia uzyskają kartę parkingową bez konieczności ponownego orzekania się - na podstawie dotychczasowego orzeczenia, jeżeli zawiera ono wskazanie do karty parkingowej (w punkcie 9 szczegółowych wskazań).

Pozostałe osoby muszą uzyskać nowe orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności.

Obecnie uprawnienie do karty parkingowej zespoły orzekające mogą wskazać wyłącznie:

- osobie ze **znacznym** stopniem niepełnosprawności mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się,
- osobie z **umiarkowanym** stopniem niepełnosprawności mającej zarówno znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się jak i przyczynę niepełnosprawności oznaczoną symbolem **04-O** (choroby narządu wzroku) lub **05-R** (upośledzenie narządu ruchu) lub **10-N** (choroba neurologiczna),
- osobie **niepełnosprawnej, która nie ukończyła 16. roku życia** mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się, przy czym miarą tego ograniczenia w przypadku dzieci jest ocena sprawności motorycznej stosownie do wieku dziecka.

Tryb wydawania karty parkingowej

Wniosek o wydanie karty parkingowej można złożyć w dowolnie wybranym powiatowym zespole do spraw orzekania o niepełnosprawności.

We Wrocławiu wniosek składa się w tutejszej siedzibie Powiatowego Zespołu:

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Wrocławiu

Pl. Solidarności 1/3/5

53-661 Wrocław

III piętro

Obsługa klientów odbywa się w pokoju nr 316.

Osoba niepełnosprawna składa wniosek **osobiście** z wyjątkiem:

1. osoby, która nie ukończyła 18. roku życia, za którą wniosek składają rodzice lub ustanowieni przez sąd opiekunowie albo jeden z rodziców lub ustanowionych przez sąd opiekunów;
2. osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie pozostającej pod władzą rodzicielską, za którą wniosek składa jeden z rodziców;
3. osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie niepozostającej pod władzą rodzicielską lub osoby ubezwłasnowolnionej częściowo, za którą wniosek składa odpowiednio opiekun lub kurator ustanowiony przez sąd.

Wniosek jest podpisywany przez wnioskodawcę w obecności pracownika powiatowego zespołu.

Wymagane dokumenty

1. Wypełniony i podpisany wniosek.
2. Aktualne zdjęcie (**tło jasnobiałe**) o wymiarach 35 x 45 mm.
3. Dokument potwierdzający tożsamość osoby niepełnosprawnej - do wglądu.
4. Dowód dokonania wpłaty 21 zł.
5. Prawomocne orzeczenie wydane przez Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności lub wyrok sądu od którego nie wniesiono środka zaskarżenia - do wglądu.

Wymagane dokumenty

Uwaga! Orzeczenie prawomocne to orzeczenie, wobec którego upłynął termin do wniesienia odwołania, czyli 14 dni licząc od daty odbioru orzeczenia wydanego przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności i 30 dni w przypadku orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności lub strona zrzekła się prawa do wniesienia odwołania w organie. Oświadczenie w tym przedmiocie musi być złożone przed organem, który orzeczenie wydał.

Ważne: składając wniosek należy przedłożyć do wglądu dowód osobisty oraz **oryginał prawomocnego orzeczenia o niepełnosprawności**, o stopniu niepełnosprawności lub o wskazaniach do ulg i uprawnień. Prawomocne orzeczenie to orzeczenie, wobec którego upłynął termin do wniesienia odwołania lub zrzeczono się prawa do wniesienia odwołania.

Ważne: dowód wpłaty należy dołączyć do wniosku o wydanie karty parkingowej, a nie do wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności, złożonego w celu ustalenia uprawnień do karty parkingowej.

Przed dokonaniem wpłaty należy upewnić się, czy posiadane orzeczenie uprawnia do otrzymania karty parkingowej.

Wpłat można dokonywać w kasie

Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu, ul. Strzegomska 6
lub na konto MOPS:

67 1020 5226 0000 6202 0417 1617

Ważne: w tytule przelewu należy podać imię i nazwisko oraz numer PESEL osoby niepełnosprawnej.

Kasy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej czynne są od poniedziałku do piątku w godzinach od 9:30 do 14:15, a w ostatnim dniu roboczym miesiąca w godzinach 9:30 do 12:00.

Odbiór karty parkingowej

W przypadku spełnienia warunków do otrzymania karty parkingowej, przewodniczący zespołu w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku spełniającego wymogi formalne, informuje osobę niepełnosprawną lub placówkę o terminie i miejscu odbioru karty. Kartę należy odebrać osobiście po okazaniu dokumentu potwierdzającego tożsamość albo przez ustanowionego pełnomocnika po okazaniu przez niego dokumentu potwierdzającego jego tożsamość oraz przedłożeniu pisemnego pełnomocnictwa do odbioru karty.

Oświadczenie o upoważnieniu innej osoby do odbioru karty parkingowej można złożyć w momencie składania wniosku o wydanie karty (na druku wniosku).

Podstawa prawna: ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1990 z późn. zm.).

c. Inne ulgi i uprawnienia

Komunikacja/podróż

Zestawienie ulg przysługujących osobom z niepełnosprawnością w podróży środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego (PKP) i autobusowego (PKS):

Lp.	Uprawnieni	Przejazdy PKP	Przejazdy PKS
1.	Przewodnik lub opiekun towarzyszący w podróży osobie niewidomej albo osobie niezdolnej do samodzielnej egzystencji (opiekun w wieku co najmniej 18 lat, przewodnik - min. 13 lat lub pies przewodnik).	95% ulga na pociągi osobowe, pospieszne i ekspresowe, IC, EC. Bilety jednorazowe klasa 2; w klasie 1 dopłata.	95% ulga na autobusy zwykłe, przyspieszone i pospieszne. Bilety jednorazowe.
2.	Dzieci i młodzież dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawne - wyłącznie na przejazdy celowe (*).	78% ulga na pociągi osobowe, pospieszne i ekspresowe, IC, EC. Bilety jednorazowe lub miesięczne imienne klasa 2; w klasie 1 dopłata.	78% ulga na autobusy zwykłe, przyspieszone i pospieszne. Bilety jednorazowe lub miesięczne imienne.
3.	Jedno z rodziców lub opiekun dzieci i młodzieży dotkniętej inwalidztwem lub niepełnosprawnej - na przejazdy celowe (*).	78% ulga na pociągi osobowe, pospieszne i ekspresowe, IC, EC. Bilety jednorazowe klasa 2; w klasie 1 dopłata.	78% ulga na autobusy zwykłe, przyspieszone i pospieszne. Bilety jednorazowe
4.	Osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji	Osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji 49% ulga na pociągi osobowe. Bilety jednorazowe. 37% ulga na pociągi pospieszne i ekspresowe, IC, EC. Bilety jednorazowe klasa 2; w klasie 1 dopłata	49% ulga na autobusy zwykłe. Bilety jednorazowe. 37% ulga na autobusy przyspieszone i pospieszne. Bilety jednorazowe

Lp. Uprawnieni	Przejazdy PKP	Przejazdy PKS
5. Osoby niewidome uznane za osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji.	93% ulga na pociągi osobowe. Bilety jednorazowe lub miesięczne imienne klasa 2; w klasie 1 dopłata.	93% ulga na autobusy zwykłe. Bilety jednorazowe lub miesięczne imienne.
	51% ulga na pociągi pospieszne i ekspresowe, IC, EC. Bilety jednorazowe lub miesięczne imienne klasa 2; w klasie 1 dopłata.	51% ulga na autobusy przyspieszone i pospieszne. Bilety jednorazowe lub miesięczne imienne.
6. Osoby niewidome, które nie są uznane za osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji.	37% ulga na pociągi osobowe, pospieszne i ekspresowe, IC, EC. Bilety jednorazowe klasa 2; w klasie 1 dopłata.	37% ulga na autobusy zwykłe, przyspieszone i pospieszne. Bilety jednorazowe lub miesięczne imienne.

(*) Uprawnienie to obejmuje wyłącznie przejazd z miejsca zamieszkania lub miejsca pobytu do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej, placówki opiekuńczo-wychowawczej, placówki oświatowo-wychowawczej, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, specjalnego ośrodka wychowawczego, ośrodka umożliwiającego dzieciom i młodzieży spełnianie obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, ośrodka rehabilitacyjno-wychowawczego, domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia, zakładu opieki zdrowotnej, poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, a także na turnus rehabilitacyjny – i z powrotem.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z 2018 r. poz. 295 t.j.) oraz rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 października 2002 r. w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z 2017 r. poz. 810).

Pomoc na stacjach kolejowych

PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. realizuje pomoc osobom z niepełnosprawnością i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej.

Na stronie internetowej PKP PLK S.A. dostępny jest wykaz stacji i przystanków z rodzajem dostępności dzięki urządzeniom i udogodnieniom dla osób z niepełnością i osób o ograniczonej sprawności ruchowej oraz wykaz stacji i przystanków na których realizowana jest pomoc.

Pomoc osobom z niepełnosprawnością i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej udzielana jest na tych stacjach i przystankach, na których dostęp na peron jest uniemożliwiony z powodu barier architektonicznych na drodze dojścia/wyjścia.

Podróż osób o ograniczonej możliwości poruszania się

Każda osoba, której sytuacja wymaga specjalnej uwagi ze względu na ograniczoną możliwość poruszania się na skutek jakiegokolwiek niepełnosprawności fizycznej (zmysłowej lub ruchowej, trwałej lub przejściowej), upośledzenia, niesprawności umysłowej, każdej innej niepełnosprawności lub na skutek wieku (różnie określany u różnych przewoźników) może liczyć na pomoc podczas korzystania z transportu kolejowego.

W praktyce oznacza to osoby:

- na wózkach inwalidzkich (osoby, które z powodu osłabienia lub niepełnosprawności wykorzystują wózek inwalidzki do poruszania się);
- inne osoby o ograniczonej możliwości poruszania się, w tym:
 - osoby cierpiące na upośledzenie kończyn,
 - osoby mające trudności z chodzeniem,
 - osoby niedowidzące,
 - osoby niewidzące,
 - osoby niedosłyszące,
 - osoby głuche,
 - osoby z upośledzeniem w zakresie komunikacji (to znaczy osoby, które mają problemy z komunikowaniem się lub rozumieniem języka pisanego albo mówionego, osoby z upośledzeniem funkcji czuciowych, upośledzeniem psychicznym lub intelektualnym),
 - osoby niskiego wzrostu.

Do osób o ograniczonej możliwości poruszania się **nie zalicza się** osób, które są uzależnione od alkoholu lub narkotyków, chyba że takie uzależnienie jest wynikiem terapii medycznej.

Przewoźnicy kolejowi i zarządcy stacji mają obowiązek udzielania pasażerom o ograniczonej możliwości poruszania się pomocy przy wsiadaniu do pociągu i wsiadaniu z niego. Skontaktuj się z przewoźnikiem **co najmniej 48 godzin przed** planowanym odjazdem pociągu i poinformuj – za pomocą wskazanego przez przewoźnika środka komunikacji – o potrzebie udzielenia pomocy w podróży (np. telefonicznie,

mailowo). Możesz także otrzymać wszelką pomoc na stacjach przesiadkowych oraz na stacji docelowej. Jeśli nie możesz powiadomić przewoźnika o potrzebie udzielenia pomocy z zachowaniem wskazanego terminu, pamiętaj, że przewoźnicy i zarządcy stacji mają obowiązek podjąć wszelkie działania, abyś mógł odbyć podróż.

Numery telefonów oraz adresy e-mail są dostępne na stronach internetowych przewoźników, w punktach informacji oraz ogłoszeniach wywieszanych na dworcach.

Co powinno zawierać zgłoszenie o potrzebie uzyskania pomocy?

- imię i nazwisko,
- dane kontaktowe (najlepiej numer telefonu),
- ile osób będzie odbywało przejazd,
- rodzaj niepełnosprawności,
- czy podróżny porusza się na wózku inwalidzkim (jakim) lub czy używa innego sprzętu ułatwiającego poruszanie się (jakiego),
- datę podróży oraz planowaną godzinę odjazdu i przyjazdu,
- relację (stacja odjazdu i przyjazdu, ewentualnie stacja przesiadkowa) z określeniem, na jakiej stacji potrzebna jest pomoc,
- informację, czy podróżny posiada bilet na przejazd, czy konieczny jest zakup biletu; jeżeli podróżny posiada już bilet na przejazd, należy podać numer wagonu i miejsca, o ile podróż będzie odbywała się pociągiem (wagonem) z rezerwacją miejsc,
- informację, jaka pomoc będzie potrzebna,
- informację, czy w podróży będzie towarzyszył opiekun lub pies asystujący,
- informację o bagażu,
- dodatkowe informacje, np. proponowane miejsce spotkania z osobą udzielającą pomocy.

Osoby o widocznej niepełnosprawności ruchowej, w tym poruszające się na wózku inwalidzkim, a także osoby niewidome, które nie posiadają ważnego biletu, nie muszą zgłaszać się do obsługi pociągu - mogą kupić bilet podczas kontroli bez dodatkowej opłaty.

W przypadku całkowitej lub częściowej utraty albo uszkodzenia sprzętu osób o ograniczonej możliwości poruszania się przedsiębiorstwo kolejowe musi wypłacić podróżnemu odszkodowanie.

Podstawa prawna: Rozporządzenie (WE) nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym (Dz. Urz. UE L 315 z 03.12.2007).

Ulgi w komunikacji miejskiej

Prawo do ulgowych lub bezpłatnych przejazdów środkami komunikacji miejskiej ustalają władze danego miasta lub gminy - dlatego też w różnych gminach osoby z niepełnosprawnością mogą korzystać z innych zwolnień.

Poczta

Przesyłka dla ociemniałych

Ustawa Prawo pocztowe definiuje „przesyłkę dla ociemniałych” jako przesyłkę z korespondencją lub druk, o masie do 7000 g, w których informacja jest utrwalona pismem wypukłym lub na innym nośniku dostępnym do odczytu przez niewidomych lub ociemniałych, nadane w sposób umożliwiający sprawdzenie zawartości.

Przesyłka dla ociemniałych nadana przez:

1. osobę legitymującą się orzeczeniem właściwego organu orzekającego o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z tytułu uszkodzenia narządu wzroku, zwaną dalej „osobą niewidomą lub ociemniałą”, i adresowana do biblioteki lub organizacji osób niewidomych lub ociemniałych bądź do organizacji, których celem statutowym jest działanie na rzecz osób niewidomych lub ociemniałych,
2. bibliotekę lub organizację osób niewidomych lub ociemniałych bądź organizację, których celem statutowym jest działanie na rzecz osób niewidomych lub ociemniałych, i adresowana do osoby niewidomej lub ociemniałej,
3. osobę niewidomą lub ociemniałą bądź skierowana do tej osoby zawierająca wyłącznie informacje utrwalone pismem wypukłym
– jest zwolniona od opłaty za usługę pocztową ustalonej w obowiązującym cenniku usług powszechnych, dla przesyłki pocztowej niebędącej przesyłką najszybszej kategorii, tego samego rodzaju, tej samej masy lub innej cechy, od której jest uzależniona wysokość opłaty. Zwolnienie to nie obejmuje opłaty za potwierdzenie odbioru przesyłki rejestrowanej.

Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością dostępu do usług powszechnych:

Operator wyznaczony zapewnia osobom z niepełnosprawnością dostęp do usług powszechnych przez:

1. organizację pracy placówek pocztowych umożliwiającą osobom poruszającym się za pomocą wózka inwalidzkiego korzystanie z usług świadczonych przez te placówki;

2. tworzenie w placówkach pocztowych odpowiednio oznakowanych stanowisk obsługi osób z niepełnosprawnością;
3. umieszczanie nadawczych skrzynek pocztowych w sposób i w miejscu umożliwiającym korzystanie z nich osobie z niepełnosprawnością, poruszającej się za pomocą wózka inwalidzkiego, w szczególności nadawczych skrzynek pocztowych instalowanych w placówce pocztowej lub na nieruchomości użytkowanej przez tę placówkę;
4. doręczanie osobom:
 - a. z uszkodzeniem narządu ruchu powodującym konieczność korzystania z wózka inwalidzkiego,
 - b. niewidomym lub ociemniałym– na ich wnioski i bez pobierania dodatkowych opłat, przesyłek listowych, przesyłek rejestrowanych, w tym przesyłek z zadeklarowaną wartością oraz kwot pieniężnych określonych w przekazach pocztowych, z pominięciem oddawczej skrzynki pocztowej oraz bez konieczności odbierania przesyłki w placówce pocztowej;
5. przyjmowanie od osoby z niepełnosprawnością w miejscu jej zamieszkania prawidłowo opłaconej przesyłki pocztowej niebędącej przesyłką rejestrowaną.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 2188).

Telekomunikacja

Udogodnienia dla osób niepełnosprawnych

Przedsiębiorca wyznaczony jest obowiązany zapewnić osobom niepełnosprawnym dostęp do świadczonej przez siebie usługi powszechnej przez oferowanie:

1. urządzeń końcowych przystosowanych do używania przez osoby niepełnosprawne, jeżeli używanie takiego urządzenia jest niezbędne do zapewnienia im dostępu do usługi powszechnej;
2. udogodnień ułatwiających osobom niepełnosprawnym korzystanie z usługi powszechnej.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2018 r. poz. 1954 z późn. zm.).

Ponadto dostawcy usług telefonicznych muszą:

- w jednostce obsługującej użytkowników końcowych zapewnić obsługę osób z niepełnosprawnością na stanowisku wyposażonym w urządzenie umożliwiające komunikację z osobą niesłyszącą lub niemówiącą oraz ułatwiające komunikację z osobą słabowidzącą oraz w urządzenie zapewniające komunikację audiowizualną osoby niesłyszącej lub niemówiącej z tłumaczem polskiego języka migowego lub systemu językowo-migowego w czasie rzeczywistym;
- zapewnić dostępność jednostki obsługującej użytkowników dla osób z niepełnosprawnością z upośledzeniem narządu ruchu,
- udostępniać informacje o wszystkich oferowanych przez siebie udogodnieniach dla osób z niepełnosprawnością, a także ogólne warunki umowy o świadczenie publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych, jej wzór, cennik usług telekomunikacyjnych i regulamin świadczenia usług, sporządzone na papierze przy użyciu dużej czcionki oraz w postaci elektronicznej w formacie tekstowym na stronie internetowej. Na żądanie osoby niewidomej lub słabowidzącej ww. dokumenty powinny zostać udostępnione na nośniku elektronicznym w formacie tekstowym albo na papierze w alfabecie Braille'a albo przy użyciu dużej czcionki, a w przypadku wysyłania pocztą elektroniczną – w formacie tekstowym;
- na każde żądanie osoby niewidomej lub słabowidzącej będącej stroną umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, udostępnić jej w jednym z ww. formatów także informacje o danych zawartych na fakturze wraz z podstawowym wykazem wykonanych usług telekomunikacyjnych, zaś szczegółowy wykaz wykonanych usług telekomunikacyjnych - sporządzony na papierze przy użyciu dużej czcionki, a w przypadku wysyłania pocztą elektroniczną – w formacie tekstowym;
- przystosować do używania przez osoby z niepełnosprawnością połowę udostępnianych przez siebie aparatów publicznych, umieścić je w sposób i w miejscu umożliwiającym korzystanie z nich osobie z niepełnosprawnością poruszającej się na wózku inwalidzkim lub korzystającej z aparatu słuchowego oraz oznakować je w sposób umożliwiający korzystanie z nich przez osoby słabowidzące;
- oferować, przy zawieraniu umowy o świadczenie usług telefonicznych oraz na każde żądanie osoby z niepełnosprawnością telekomunikacyjne urządzenie końcowe, niezbędne do zapewnienia dostępu osobie z niepełnosprawnością do świadczonej usługi telefonicznej oraz przystosowane do używania przez osoby z niepełnosprawnością, a także pomoc osoby reprezentującej dostawcę we właściwym skonfigurowaniu telekomunikacyjnego urządzenia końcowego lub uruchomieniu świadczonej usługi telefonicznej, w jednostce obsługującej użytkowników końcowych danego dostawcy usług lub telefonicznie;

- dostosować swoje strony internetowe do potrzeb osób z niepełnosprawnością, zgodnie ze standardem Web Content Accessibility Guidelines (WCAG 2.0).

Podstawa prawna: rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 26 marca 2014 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących świadczenia udogodnień dla osób niepełnosprawnych przez dostawców publicznie dostępnych usług telefonicznych (Dz. U. poz. 464).

Radio i Telewizja

Prawo do zwolnień abonamentowych za radio i telewizję posiadają osoby z niepełnosprawnością:

1. ze znacznym stopniem niepełnosprawności;
2. osoby niesłyszące, u których stwierdzono całkowitą głuchotę lub obustronne upośledzenie słuchu (mierzone na częstotliwości 2 000 Hz o natężeniu od 80 dB);
3. osoby niewidome, których ostrość wzroku nie przekracza 15%.

Zwolnienie od opłat przysługuje w/w osobom od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym złożono w placówce operatora publicznego, tj. operatora obowiązującego do świadczenia powszechnych usług pocztowych, oświadczenie o spełnianiu warunków do korzystania z tych zwolnień i przedstawiono dokumenty potwierdzające uprawnienie do tych zwolnień.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1204 z późn. zm.).

Podatki

Osoby z niepełnosprawnością lub podatnicy, na których utrzymaniu są osoby z niepełnosprawnością mogą odliczyć od dochodu wydatki na cele rehabilitacyjne oraz wydatki związane z ułatwianiem wykonywania czynności życiowych.

Zwalnia się od podatku od czynności cywilnoprawnych osoby nabywające na potrzeby własne sprzęt rehabilitacyjny, wózki inwalidzkie, motorowery, motocykle lub samochody osobowe, zaliczone, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej

i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, do grupy osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności bez względu na rodzaj schorzenia, oraz osoby o lekkim stopniu niepełnosprawności w związku ze schorzeniami narządów ruchu.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1509 z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1150 z późn. zm.).

Wybory

Prawo do głosowania korespondencyjnego

Głosować korespondencyjnie mogą wyborcy posiadający orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Nie mają prawa do głosowania korespondencyjnego wyborcy przebywający w:

- zakładach opieki zdrowotnej,
- domach pomocy społecznej,
- zakładach karnych i aresztach śledczych oraz ich oddziałach zewnętrznych, a także wyborcy głosujący przez pełnomocnika.

Zamiar głosowania należy zgłosić wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi) najpóźniej do 15. dnia przed dniem wyborów. Zgłoszenie może być dokonane ustnie, pisemnie, telefaksem lub w formie elektronicznej. Zgłoszenie musi zawierać:

- nazwisko,
- imię (imiona),
- imię ojca,
- datę urodzenia,
- numer ewidencyjny PESEL,
- oświadczenie o wpisaniu do rejestru wyborców w danej gminie,
- oznaczenie wyborów, których dotyczy zgłoszenie,
- żądanie załączenia nakładki w alfabecie Braille'a, o ile wyborca ich sobie zażyczy,
- adres na który ma być wysłany pakiet wyborczy.

Po rozpatrzeniu zgłoszenia wyborca zostaje dopisany do spisu wyborców obwodu głosowania wyznaczonego do głosowania korespondencyjnego na terenie gminy.

Pakiet wyborczy, który wysłе wójt (burmistrz, prezydent) wyborca powinien otrzymać nie później niż 7 dni przed dniem głosowania, do rąk własnych, za pokwitowaniem odbioru. Jeśli wyborca nie będzie mógł własnoręcznie pokwitować odbioru, czynność tę może wykonać doręczający, wskazując przyczynę braku podpisu wyborcy. W przypadku nieobecności wyborcy, doręczający zostawi mu informację o dacie powtórnej próby doręczenia (nie później niż 1 dzień od daty pierwszej próby).

Pakiet wyborczy zawiera: zaadresowaną kopertę zwrotną, kartę lub karty do głosowania, kopertę na kartę lub karty do głosowania, instrukcję głosowania korespondencyjnego oraz oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do głosowania, a także nakładkę w alfabecie Braille'a, jeśli wyborca jej zażądał. Wyborca, po wypełnieniu karty lub kart do głosowania, wkłada ją do koperty na kartę do głosowania i zakleja kopertę. Zaklejoną kopertę na kartę do głosowania wraz z podpisanym oświadczeniem umieszcza w kopercie zwrotnej i przekazuje, za pokwitowaniem, pracownikowi Poczty Polskiej, który zgłosi się po jej odbiór najpóźniej ostatniego dnia roboczego przed dniem wyborów. Przesyłka ta jest zwolniona z opłat pocztowych. Koperty zwrotne przekazywane są do właściwej obwodowej komisji wyborczej do zakończenia głosowania.

Wyborca niepełnosprawny może osobiście dostarczyć kopertę zwrotną do wyznaczonej mu do głosowania korespondencyjnego obwodowej komisji wyborczej.

Głosowanie przez pełnomocnika

Głosać przez pełnomocnika mogą wyborcy, którzy najpóźniej w dniu głosowania ukończą 75 lat lub posiadający orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Nie mają prawa do głosowania przez pełnomocnika wyborcy przebywający w:

- zakładach opieki zdrowotnej,
- domach pomocy społecznej,
- zakładach karnych i aresztach śledczych oraz ich oddziałach zewnętrznych, a także wyborcy głosujący korespondencyjnie.

Pełnomocnikiem może być osoba wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie, co udzielający pełnomocnictwa do głosowania.

Pełnomocnikiem nie może być osoba wchodząca w skład komisji obwodowej właściwej dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania, a także mężowie zaufania, jak również kandydaci w danych wyborach.

Pełnomocnictwo można przyjąć tylko od jednej osoby lub od dwóch osób, jeżeli co najmniej jedną z nich jest wstępny (ojciec, matka, dziadek, babka, itd.), zstępny (syn, córka, wnuk, wnuczka, itd.), małżonek, brat, siostra lub osoba pozostająca w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli w stosunku do pełnomocnika.

W celu sporządzenia aktu pełnomocnictwa wyborca składa wniosek do wójta (burmistrza, prezydenta) gminy, w której jest wpisany do rejestru wyborców. Wniosek należy złożyć najpóźniej do 9. dnia przed dniem wyborów. Wniosek może być złożony pocztą lub przez dowolną osobę w urzędzie gminy. Wniosek musi być podpisany przez wnoszącego o sporządzenie aktu pełnomocnictwa lub przez osobę mającą być pełnomocnikiem w przypadku, gdy wnioskujący nie może lub nie umie podpisać wniosku.

Do wniosku należy dołączyć:

- pisemną zgodę osoby mającej być pełnomocnikiem na przyjęcie pełnomocnictwa,
- kopię aktualnego orzeczenia właściwego organu orzekającego o ustaleniu stopnia niepełnosprawności, jeżeli wyborca udzielający pełnomocnictwa w dniu głosowania nie będzie miał ukończonych 75 lat.

Akt pełnomocnictwa jest sporządzany w miejscu zamieszkania wyborcy lub w innym miejscu na obszarze gminy, jeżeli wyborca zwróci się o to we wniosku o jego sporządzenie przed wójtem (burmistrzem, prezydentem) lub przed innym pracownikiem urzędu gminy upoważnionym przez wójta (burmistrza, prezydenta) do sporządzania aktów pełnomocnictwa do głosowania.

Wyborca ma prawo cofnąć pełnomocnictwo:

1. głosując osobiście, jeśli nie zagłosował przed nim jego pełnomocnik (głosowanie osobiste unieważnia pełnomocnictwo);
2. składając stosowne oświadczenie:
 - wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi) na 2 dni przed dniem wyborów,
 - właściwej obwodowej komisji wyborczej w dniu głosowania, jeśli nie zagłosował wcześniej jego pełnomocnik (głosowanie osobiste unieważnia pełnomocnictwo).

Prawo do uzyskiwania informacji o wyborach

Wyborca niepełnosprawny wpisany do rejestru wyborców w danej gminie ma prawo do uzyskiwania informacji o:

1. terminie wyborów oraz godzinach głosowania;
2. właściwym dla siebie okręgu wyborczym i obwodzie głosowania;

3. lokalach obwodowych komisji wyborczych znajdujących się najbliżej miejsca zamieszkania wyborcy niepełnosprawnego, w tym o lokalach przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych;
4. warunkach dopisania wyborcy do spisu wyborców w wybranym przez niego obwodzie głosowania na obszarze gminy właściwej ze względu na miejsce jego stałego zamieszkania;
5. komitetach wyborczych biorących udział w wyborach oraz zarejestrowanych kandydatkach i listach kandydatów;
6. warunkach oraz formach głosowania.

Informacje te są przekazywane wyborcy niepełnosprawnemu, na jego wniosek, przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) telefonicznie lub w drukowanych materiałach informacyjnych, w tym w formie elektronicznej. We wniosku, o którym mowa, wyborca podaje nazwisko, imię (imiona) oraz adres stałego zamieszkania.

Informacje, o których mowa wyżej, są także dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej gminy oraz podawane do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie.

Głosowanie w wybranym przez siebie lokalu obwodowej komisji wyborczej w tym w lokalu dostosowanym do potrzeb wyborców niepełnosprawnych

Wyborca może głosować osobiście w lokalu wyborczym w obwodzie głosowania właściwym dla jego miejsca zamieszkania. Może także głosować w wybranym przez siebie lokalu wyborczym, w tym także w lokalu dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych na obszarze gminy.

W tym celu powinien on złożyć wniosek o dopisanie do spisu wyborców w wybranym przez siebie obwodzie głosowania na obszarze gminy właściwej ze względu na miejsce jego stałego zamieszkania.

Jednakże w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego dopisanie wyborcy do spisu wyborców w wybranym przez siebie obwodzie głosowania na obszarze gminy właściwej ze względu na miejsce stałego zamieszkania dopuszczalne jest wyłącznie na obszarze okręgu wyborczego właściwego dla miejsca stałego zamieszkania.

Wyjątek stanowi sytuacja, gdy wnioskodawcą jest wyborca niepełnosprawny, a na obszarze okręgu wyborczego właściwego jego stałego zamieszkania nie ma siedziby obwodowej komisji wyborczej przystosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Wniosek składa się w urzędzie gminy.

Wyborca zostanie skreślony ze spisu wyborców w obwodzie właściwym dla miejsca stałego zamieszkania.

Informacja o lokalach obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych dostępna jest w Biuletynie Informacji Publicznej gminy oraz w obwieszczeniu wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o numerach i granicach obwodów głosowania, najpóźniej w 30. dniu przed dniem wyborów.

Głosowanie w lokalu wyborczym przy użyciu nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille’a

Wyborca niepełnosprawny może także głosować przy użyciu nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille’a, w lokalu wyborczym. W dniu wyborów obwodowa komisja wyborcza wraz z kartą do głosowania wyda wyborcy niepełnosprawnemu, na jego prośbę, nakładkę na tę kartę. Po oddaniu głosu wyborca obowiązany jest zwrócić komisji obwodowej nakładki na karty.

Korzystanie z pomocy innej osoby w trakcie głosowania w lokalu wyborczym

Wyborcy niepełnosprawnemu, na jego prośbę, może pomagać w głosowaniu w lokalu wyborczym inna osoba, w tym także niepełnoletnia. Pomoc ta może mieć tylko techniczny charakter; nie może ona polegać na sugerowaniu wyborcy sposobu głosowania lub na głosowaniu w zastępstwie tego wyborcy. Dopuszczalne jest, aby na życzenie wyborcy niepełnosprawnego w pomieszczeniu za zasłoną przebywała osoba udzielająca pomocy. Osobą tą nie może być członek komisji ani mąż zaufania.

Natomiast komisja jest obowiązana, na prośbę wyborcy niepełnosprawnego, do przekazania ustnie treści obwieszczeń wyborczych w zakresie informacji o komitetach wyborczych biorących udział w wyborach oraz zarejestrowanych kandydatach i listach kandydatów.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 754 z późn. zm.)

Ulgowe bilety do muzeów

Osobom z niepełnosprawnością wraz z opiekunami, będącym obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej oraz państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym przysługuje ulga w opłacie za wstęp do muzeów.

Dokumentem potwierdzającym uprawnienie osób z niepełnosprawnością do korzystania z tej ulgi jest legitymacja dokumentująca niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności.

Podstawa prawna: rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 czerwca 2008 r. w sprawie określenia grup osób, którym przysługuje ulga w opłacie lub zwolnienie z opłaty za wstęp do muzeów państwowych, oraz rodzajów dokumentów potwierdzających ich uprawnienia (Dz. U. Nr 160, poz. 994).

Ulga w opłacie paszportowej

Za wydanie paszportu pobiera się opłatę paszportową w wysokości 140 zł. Osobom z niepełnosprawnością, a także współmałżonkom tych osób, pozostającym na ich wyłącznym utrzymaniu przysługuje ulga w opłacie za wydanie paszportu w wysokości 50%.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 13 lipca 2006 r. o dokumentach paszportowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1919).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu
ul. Kościuszki 131, 50-440 Wrocław
tel. (71) 72 21 860, fax (71) 72 21 869
e-mail: pcpr@pcpr.wroclaw.pl
www.pcpr.wroclaw.pl